

Pridplata na cijlu god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakodnevnih predmeta molimo na uredništvo upućiti.
Neprijemamo naplatu.

God. III. U Kalači

U Četvrtak 12. Prosinca 1872.

Broj 50.

NAŠIM POŠTOVANIM ČITAOCEM!

Skoro će nam izteć ova godina. Onaj dakle mili odnošaj, u koji sam stupio s poštovanim Čitaocem po mojem smiernim podhvatu, nalaže mi dužnost izjaviti: šta kanim 1873. godine činiti ako je srićno doživio budem. Bunjevcu je u prirodi izkreno govoriti, zato se nestidim odkrit: da sam ozbilno mjerio i premirio teret koji spada na ramena urednika dvostrukog Lista. I kad sam ovaj spodobio s onim silam, bile one duševne bile tvarne, skojima razpolazem; dospio sam do one po mene veoma žalostne odluke: da godine 1873. nebi kadar bio oba dva Lista uredjivat, i izdavati.

A kad sam u sebi razlago ono pitanje: koji bi dakle od dvajuh trebalo uzdržati? sadanje potreboće našeg milog roda, i okolnosti, koje iz stanja njene inteligencije izviru vagnule su na stranu Vile. Usljed čega dakle umoran ću biti, naše rodjene Bunjevačke i Šokačke Novine obustaviti donle: dok se nepokazao bude onaj bunjevački delia: koji će stat na branik, narodni pravah svojeg roda da ih uzkrisi.

Vili će dakle zaostat ne manje plemenita zadaća: da u rodu pouku raznaša, i luć prosviete podhranjiva. Dok nedošao bude onaj očekivani delia, da mu se pripravlja temelj na kom će se moći učvrstit, i odgojavaju braćja koji će ga silam svojim podupirati. Od naši velecienjeni suradnikah, i poštovani čitaocah će dakle zavisit: Bunjevačku i Šokačku Vilu u životu zadržati. Unapried neobećajem više, već da ću je svake dvie nedilje jedanput izdat, i to za predplatnike Krune Svetog Stjepana za 1. jednu godišnju forintu a. v. a za one iz cislajtanie, i valjda druge strane zemlje za 1 for. i 25 n. a. v.

Usljed čega molim poštovane predplatnike, da si

izvole novce što prije poštarskom napatnicom ovamo poslati, i na toj svoj naslov kakoga žele da bude izštampan, razgovitno izpisati. Urednik.

ORUŽANI PROLETARIAT, PUKO SIROMAŠTVO.

Al govorili i svršivali oni ma šta, o tom smo uvjereni: da se zlu koje ljudskom društvu prieti, nemože pomoći vićanjem, i to ni ministarskim ni saborskim, već sporazumnim sudjelovanjem crkve i države. Nije bilo na svietu zlo koje se drugim načinom ukrotilo. Da nije crkve bilo, nikad se u Evrópi sužanstvo nebi obratilo u podahništvo. Od kad velesile drže na moru oružane gallie, ipak se ljudi i danas poput marve proćaju, dok crkva nepritrće u pomoć državi, donle ova neće u svojih nastojanjih uspješiti, Al žali bože sada je obće mnienje tako izkrivljeno, da se crkva za ništicu smatra. I pravi čoviekoljubi ovu ostavljaju iz njihova računa, kanda su pojam o prirodi ljudskoj izmienili. Gorka će biti ona izkustva koja će sviet priživiti, da se o svojoj nemoći osviedoči, jerbo one mnoge stvari, koje su ljudi našeg vjeka proiznalazili, kako su zasjale oči vlastonosiocah: da su zaboravili na slabost čoviečju, počimaju mislit, da čoviek koji nešto može i sve može. Valja da ljudstvo mnogoputa udari glavom o zid da se njegovi vodje iztrizne. A mi ćemo se usudit i donle kazat: da se proletarijat neće dat ukrotit, nego samo zajedničkom postupku crkve i države, jerbo tražili i nalazili ljudi ovom zlu ma kakva druga izvora, mi ga jedino izvadjamo iz neznabožtva i nevinosti, zato valja ove dvi bolesti liećiti, da nestane proletariata oružana, koji se spravlja da rat nastavi s posednićtvom.

Prvo ljudstvu valja pripoznat: da Bog nije pris-tao vladat sudbinom čoviečanstva kako se to sad poka-

ziva svakim činom upraviteljstva i zakonodavstva. Čudno je ono mudrovanje, koje je iznašlo : da premda je više sliedabah vierski zato država da nema znaka kršćanskog. Neka je i ovde ustavna sloboda i država nabožna u smatranju svih sliedabah, radi čega ako je kraljevska osoba, ako je domovina nepovriedljiva, kako i valja da je, treba da je svaka viera, koja je u državu primljena nepovriedljiva. Ako država nije ovako uređena, onda je javno izvikala : da Boga nepripoznaje, ko jednoč ona franceska republika osamnajestog vjeka. dakle da se psovka pogrdjivanje i porugivanje mah koje viere kazni, kano izdajstvo čovičanstva. Sloboda sviesti u mozgu koji nije još pomutjen nesastoji u tom : da možemo jedan drugog čuvstva t. j. vieru, ufanje, i ljubav gaziti i ružiti na sva usta bilo riečom, bilo perom, već da se naše čuvstvo viersko poštiva, košto se poštiva mah koja svojina; a od ove neima skuplje i plemenitije svojine. Dočim sad vidimo, da se viera može grditi i ružiti, i ko ovo čini taj je prvo siguran da ga neće zaboliti, glava, drugo da će žep svoj napuniti, jerbo se ljudi za ovaki pogrdni spisi tako jagmo, ko u sried trafike na trgu za duvan ne trafičan. Mi smo prvi gdje valja slobodu misli, govora i pisanja braniti. Al želimo da bližnjeg sloboda nevriedja moju, jel ako nije tako, onda nije sloboda već je samovolja, koja treba da se suzbije. Navikli smo od nekog vriemena govoriti i pisati od obćeg morala, kada vieru na sve strane, iz svih sila gazimo. Obći moral bez viere, to je djete bez matere, ko o tom govori, bez viere, onaj ni pojma nema o osobenom i obćem moralu. Neznamo ko bi imo vlast 10 zapoviedi u društvo ljudsko uvest, ako ih nije Bog zapovidio?

GLAS IZ PUSTINJE.

Na uzvišenom rimskome mostu hitre rieke Tivera o vilovitu hatu sjedeći mačem u ruci, oklopom o poprsju, a kacigom o glavi držao je viteški junak Horacius Kokles svu silnu dušmansku vojsku, dok su mu gradjani iza ledjah polu mosta srušili, neprijatelju preko njega zapriečili put i tim slavni spasili Rim.

Poviest, pravedna majka kroz vjekove sbivenih dogadjajah, tadanji spas Rima pravedno pripisà neumrlomu Horaciju, njegovo ime urezà u srca Rimljanah, a ime mu unešè u dičnu historiju rimsku, da se unj ugledju vitezi narodah za sva Božja vremena.

Padajuć s konjem s visoka mosta zavapi Kokle užasnim glasom : za mnom junaci, koga je rimska uzgojila majka! Ko da reče : samo ovim načinom oslobadja se Rim! samo ovako ulazi mu se u grad! Tiverski talasi pokrili su tielo Horacijevo, nu duh njegov neumrl, s vitežtva zamieran, živi u grudih sokolovah, viklih padati za slobodu domovine i narodnosti svoje.

Što zaonda biašo britki mač pod zrcalom samosajna sunca, to je danas žarki duh prirodjena rodoljuba; i Vi, veleslavni gospodine uredniče! ljubezni stari naš rodoljube! kroz tri godine stojaste na mostu naših bunjevačko-šokačkih narodnih svetinjah i mač duha cienjenimi ovimi novinami, tim jedinim gojencem bornih srdacah naših, kao buktoću luč visoko držaste da za izdajničkim Efijsaltom nenagne dušmanska horda u hram bunj. šokačkih pravah, — to, u koliko Vam bezsmrtnu harnost skladamo, u toliko zatečeni, ubiedjeni i s užasa nujni prèdamo, čujuć, da smrt, zavistnica stara, s nehajstva i našega nemara, o novoj godini sahranjuje ovo političko čedašce bunj. i šokačko „vile.“

Ej! sudbino huda, noge si nam i ruke svezala, kolonima prsa pritisnula, a onamo grabežljiva pandje popružila, da nam i poslednji odušak sustaviš, da nas kukavne zada- viš! to li je zaslužila dobroćudnost i postojana bunj. šokačka viernost? Istom smo se probudili, stoprolance mrtveža razkidali, slobodno Božje sunce ugledali, za braćom k slavenskoj zviezdi sloge i slobode nagnuli, krilom ovoga listka čuvstva i želje naše po svietu razanieli, a u tom nam posestri- ma vila pomoćnica bila, — eto Demokleva mača, da nam propara srce i odrubi glavu!

Na Vaših častnih riečih, dobri Gospodine! „sili nemo- ěi moramo podleći“ srdačna Vam hvala; jer smo odavna uvjereni, da Vi živite i umirete da nas podignete i podig- nte da nas spasite, — a Bunjevac i Šokac toga vam nikad zaboraviti! Al dopustite da u svòj smiernosti pukne moj glas iz pustinje i baci zdravo sjeme svoje želje na ugar bunj. šokačkih srdacah, nebi li u mjesto dosadanjega usahnuloga roda obilnijim i Božjim blagoslovom i točnijim našim radom željnijega poniele ploda.

Kao što znam ja, znat Ćete još bolje i Vi i prijatelji našega bunj. šokačkoga puka, da je siono polje slavi- stike u Ugarskoj do očajnosti zabataljeno i zapušteno; ok- ruženo je protivnici, koje goji puk, a koji mu nedadu, da ubere i najmanji plod pitome nami obradjene jabuke; te će, kako nedje rekoh, još koj Antunović na sviet morati doć, dok uzgnjevan Bunjevac i Šokac po Bogu i po sebi uzovni- kom povikne : il nam dajte hrane duševne, il se selite s pragovah naših!

Al dok obilaze sotonjaci, kako veli poglavica apošto- lah, da koga proždru; dok stavljaju sikiru, da presioku ži- votnu nit bunj. šokačkoga bitja; dok licumiernim laskanjem i zavaravanjem pastiri i učitelji odbijaju neuki puk od svje- tla, mrzeći svjetlo, da mu u tmuni kormiluju, dotle je sva naprega pojedinacah puka tlapnja, sila bez važnosti, zlato bez sjajnosti, zvono bez glasa.

Pravo dakle imate, što se za „Našom Slogom“ pova- djate, od nova se ljeta jedino u kolo „Vilino“ hvatate, da joj listak dvaputa na mjesec, a za malu cienu od jedne fo- rinte na godinu, izdavati namjeravate; jer nas biede da vi- soko politizujemo, dočim nam puk još na oba oka ni pro- gledao nije; dapače nam se fiškalskom akcijom, najstroži- jom iztragom iz mjerodajnih krugovah priete, ako još kojput u smislu mojih članakah istinom na vidik izadjemo; a ona- mo su i politička pitanja u Ugarskoj tako zamršena, tako škakljiva, kadikad tako suhoparna i opora, da je piscu sa- vjetnije pero za gredu baciti, nego li ga sbog kojekakvih tricaah u crnilo umaknuti; govorimo li naime istinu i pra- vicu, eto smo u zlobničkih očih mračnjaci, kamarilci, pan- slaviste i sve drugo samo Magjarskoj dobra neželeći ljudi; zamakne li nam se pako pero preko volje da savjetom po- mognemo obćoj stvari na čistac, tu su nam ruski pojmovi, sveslavenske težnje i t. d. na zator magjarije. *)

Pogodili bi dakle poniekle i po mome mnienju kad bi se súzili nu ne posve okanili politike; jer usljed pokojnoga „Slavonca,“ današnje „Naše Sloge“ i „Pučkoga prijatelja,“ koji takodjer donosiše i donasaju od broja do broja bar poli- tički pregled i u njem položaj naših stvari, mogli bismo punim pravom od Vaše pravednosti, veleslavni uredniče! očekivati, da nas obdari u tom pogledu mà i najmanjim prostorom u bunj. šokačkoj „Vili,“ jer ono što se nemože predviditi neda se ni tajiti, da će naime tečajem vremena nastati jedno il drugo političko pitanje, koje bi suradnička želja kadišto rado razmaknula i našem puku razjasnila. „Žiža,“ „Vrebac“ te „Biene und Wespe“ šaljivi su listovi, pa u šalu upliću i najjezgrovitiju politiku, a to zato, da či- talac, osobito naš pripušćen jedino ovom listu, ima od

*) Ovoje važan uzrok, ipak nikad me nebi odljučio da polje rada promienem. Kod nas odljučivaju sile — koje nemogu na dvie strane do- stačit, jedan čoviek ostaje jedan, mah on posidovao — i veliku volju. I buduć je trebalo jedno obustavit, sudio sam da će po nas koristnie biti Vilu zadržat. Ured.

svačesa ponešto, dok mu se nepojavi list političkoga pravca. *)

To je dakako skrovito mnjenje pisca ovih redakah, koji bi pljevu i mekinje odpuhnuo, a zdravo zrno za hranu pučke dajše zadržao s uvjerenjem da bi jeftinije i više poučne i zabavne slasti narod radje nabavljao i pobirao i s vremenom kroz to doveden k vratima prosvjete zaželio i svestranijih listovah i zamašnijih knjigah.

A dotle koprenom zastrti protivnici mirujte i, bunj. šokački puk do nas pušćajte; mi ćemo ga mjesto vas sarvjestno poučavati, vaš ugled do priekie mogućnosti štediti. A vas, draga braćo! koja ste trogodišnjim tečajem „Vilu“ k srcu domorodnomu prigrljavala, koja ste joj ime preko deset pokrajina raznosila, koja ste ju svakda rodoljubno podpomagala, vas molimo i zaklinjemo: ostajte joj i nadalje vierna, da poslje za guste oblake sudbine crne zabjegli „bunjevačkih i šokačkih novinah“ večernjice zviezde osvane „Vila“ u danici, predkazujućoj nam bolju budućnost!

Vam pako, starino dobri! koga srce plamti za naše svetinje uz iskrenu pozdravu i molbu, da nam, s nova primajuć tegotan posao urednički, Vam uručujemo u „Vili“ luč pučke prosvjete, uvjeravajuć Vas neumrlom dušom:

da dok ona živi, dok se ruka kreće,
nijedan Vas radom iznevjerit neće!

Blaž.

D O P I S I.

Iz Bosne. Prije nekoliko godina dojde iz Srbije u Sarajevo, jedan Kalugjer imenom Lukijan, koji si bijaše začeo u pameti: da u čovjeka neima „duše;“ nego sapa kao u živine nerazložite. Ristjani to čuvši: predadu ga jednom katoličkom svešteniku: da bi ga on uvjerio: o „duši“ . . . Ovaj sveštenik, uvjeri ga: da čovjek ima dušu i da je duša neumrli duh. Tad ga primi Sarajevski Vladika sebi za tajnika. Njoliko vremena bivši tajnikom istog Vladike. Kroz kratko vrijeme dobije zupu u nekome mjestu; nu, nemojavši na župi obstati, povrati se natrag u Sarajevo, pak začme u pameti: da se poturči. Ristjani to čuvši, nadare ga učiteljstvom iz „Vjero-nauka“ mladeži, pokazavši mu dobru plaću, samo nebi li kako obstao u vjeri; ali duh njegov nemožaše mjerovati, nego opet otijde na sud turski i kaza na sudu: da ima želju biti turčinom.

Poklem on izgovori ove rieči; zapita ga Vezir: Dobro, kad postaneš turčinom, šta ćeš raditi? mi novacah nedajemo, niti ćemo dati. Lukijan mu odgovori: Vjera mi je omilila turska, pak sve da ću konje tjerati, ja ću biti zadovoljan. Ovako odgovorivši: poturči se i obrezova po turskom zakonu. **)

Na isti način, jedan svjetovnjak bi poslan iz Sarajeva u Carigrad na nauke, pak se i on poturči na veliku žalost svojih roditeljah u i prijateljah. J. M. u.

U B a j i, 8. Prosinca. Post. Gosp. ured. Već od davnina nisam ništa pisao, u vaš vrlo cenjeni list; nije kao da je to nehatost tela biti od mene, jer vrlo rado prinosim dare na oltar učevnosti; već zato što nisam našao tako vriednu stvar koja bi izblize našeg se naroda ticala.

No sada kada je se u državi našoj takova promena desila u ministarstvu, to sam se latio pera da i ja koju prozborim, u smislu što se na naš narod odnosi.

Lonyaji propade, (bivsi ugarski ministar predsednik) gordi aristokrata, mladi grof a ostareo gonitelj naroda srbskog. No fala Božijem promislu, izmenuo ga čovek koji je u svakom smislu na svom mjestu, čovek demokrata, čovek koji i druge u zemlji živeće narode štuje, i po pravu brani i nagradjuje, a taj čovek zove se S l a v i.

Pa sad kada je se glava madžarskog kabineta promenu, sad kada je dosadanja uprava koja je na ugnetenje

*) Nekaje prilazem se k' vašem mnienju kad kad ćemo pogledat i po svijetu. Ured.

**) Sažalenjem ovog al onog krvavim srcem pratimo u tudjinstvo koj se izrodio, i svojeg plemena neprijateljem postao. Ured.

naroda našeg išla drugi pravac uzela, i kada je na presto takav čovek dospeo, koji je u punom smislu demokrata, te tako sasvim odgovara želji naroda našeg koji je od postanka narod, jedan od najdemokratičniji, sad kao što reko sasvim je na svom mjestu, i želimo da, se svojski podupre predlog vrlo cenjenog gosp. Dr. Pavla Ivanovića.

Predlog veleuvaženog gosp. jeste predlog poravnanja; po kojem bi vrlo probitačno bilo, da se izabere jedna deputacija, i to od najinteligentniji, ljudi pod predvogjenjem Dr. Jov. Subotića i to od oni koji su na prošlom saboru učestvovali.

Toj deputaciji bio bi zadatak, stanje crkve škola i fondcva u sporazumlenju sa vladom u bolji red dovesti, i narod od predstojeće mu propasti osloboditi.

Pošto se pak narod na veliku žalost u vislje svećenstvo neuzda, to se preporučuje da se u tu deputaciju ovo ne uvede, tako isto i Miletić kojeg je ime najodiosnije kod vlade, i kod celog magjarskog naroda, treba dase iz te deputacije izostavi. — Jer samo će mo tako moći narod od daljeg komesarstva osloboditi, i od dalje propasti sačuvati.

Gore navedeni predlog ne samo da bi trebalo podupirati, već i nastojavati da što pre u život stupi; te da se tako narod od gusenica i zmija koje ga jedu i sisaju što pre oprosti.

Reći će kogod a zašto da se mirimo? mi imamo pravo!. Istina brate, no kada po pravu ne možeš šta dobiti moraš da stupiš na teren izmirenja, pa kada ti se i to osujeti onda zažmuri pa kud puklo da puklo Dosta i mnogo pati naš narod ovde, a sadanje mu stanje gore je nego i najgore u T u r s k o j; pa baš i iz tog uzroka treba-lo bi da se gore navedenog predloga svojski poduzmemo.

Ovo je moje smerno uvedjenje, i ja stupam pod zastavu predloga gos. Dr. Pavla Ivanovića.

Gjena P é. *)

R A Z N E V I S T I.

— Nj. Veličanstvo prisvietli kralj odputove je u Salcburg.

— 7. Pros. U Deakovom klubu bila je sjednica, u kojoj je ministar financia izložio mnienje o pokriću deficita, izjavljajuć: da je potriebno zajam od 54 miliuna sklopiti, i daću u bilegovini uzvisit, a što uzfali iz redovna poreza u bolji red dovedena naknadit.

— Ministar predsjednik, žuri županijske municipie da neodvlačno dovrše obnovu općina po naredbi novog zakona.

— Obzor nam donosi viest: da je Nj. Preuz. g. Stros-mayer biskup djakovački odputovo u Italiju, gdje će zimu provest.

— Naša ministarska kriza je dovršena. Mjesto gr. Lonyaie previsokim rukopisom Nj. Velicanstva zauzoe g. Slavya, ministarom trgovine imenovan je mladji gr. Josip Zichya, a drugi ministari su zadržali svoje listnice, 5-og pros. ukazani su saboru. Kada je g. Slavya izjavio da će slie-dit utrvenu deakovacah stazu.

— B. Majthenya, koji je padom gr. Lonyaie zahvalio, opet se odljučio da i pod novim ministarom nadalje vodi poslove srbske. Premda su ovo poslovi mutarnji škulski i crkveni, dvojimo da bi ih tko drugi mogo uredit van Srbaljah. Pripoznajemo velike sposobnosti g. baruna, al nedvojimo da će za njim srbski poslovi ostat onako: košto su prije 1848 godine ostali hrvatski, premda su se i tamo trudila dva zaamenita kraljevska povjerenika. Koliko je vremenena proveo mudri Pécsya u Erdelju, ipak erdeljci vele: da tamo ništa nije uredjeno, što netaje ni u Pešti.

— Ingleski parlamenat izaslao je odbor, iz obadvio kuće sastavljen. Ovaj prigledavši stanje željesničko predlaže: da bi po državu iz gospodarstvena, upraviteljska i politička obzira veoma koristno bilo: da država sve željesnice pri-

*) Poklem je ovaj poštovani G. naš redovni Dopisnik, dužni-smo bili i ovom predlogu naš List otvorit, al premda je ovo nutarnja stvar naši bratja; to se nama nepristoji o njoj razpravljat. Ured.

uzme, kojom prigodom opozoruje da u dolnjoj knji siede 150 ravnatelja društvi željeznički, kojima često polazi za rukom prepričit naumljene Željezničke reforme. Odud mogla bi i ugarska koristne primiti po se nauke.

— U peschendorfu 17. Stud. nasto je veliki požar-sumnja je pala na jednu sluškinju, da je vatru podmetnila, Seljani takim je spopanu, i bace u vatru, odkud kada se kani izbavit natrag je utisnu što više jedan utrče u vatru i tamo je rauri, šta bi niemei rekli, da se ovo pagano djelo sbilo u slavianskom selu? napunili bi sav sviet vikom: kakvi su barbari slaviani!

— Proizvod duhana nazaduje 1867 god. 112,000 a 1871 god. 68,000 jutara je bilo posadjeno duhanom, dočim je proizvod sa 892,000 spao na 610,000 maži.

— Magjarske novine preporučuju fiuanc ministaru: da se smiesli nebili bilo dobro po državu, da se burzanski promet podvrgne daći, koji se prieko dan na 1500 miliuna uzdiže.

— Egypatski khedive naručio je u Parisu za uporabu svoje obitelji jedan zlatni krevet, u cieni dva miliuna fr. da skupe ložnice, za snivanje!

— Što je liepo neka bude i pred našim Čitaoem proslavljeno. Na podporu bačvanske škulske diece, odljučili su godimice dat: Subaticia 2000, Zenta 560, Veprovac 100, Čavolj 40 fr. a Feketehegyeska općina je kao zakladu na ovu svrhu u 800 fr. utemeljila.

— Ovako će izpast i na drugom mjestu košto je sad izpalo u Španjulskoj, najpro su uzeli od crkve imećak i rekli da će Svećenstvo plaćat država, a sad su odljučili: da Svećenstvo izdržavaju pojedine obćine. Ovo bi valjalo da i kod nas upiu u glavu obćine: da oni njihovi saborski poslanici: koj. svoje birače mame sa popovskima dobrama, da će im na ramena navuē teret uzdržavanja celog Svećenstva.

— Mnogi pomorski kapetani i pisari hrv., riešeni vojaštva, iz kavši službe u Lloydova društva, odbijeni, naučise ruski jezik i stupise k velikomu rusk. društvu parobrodarstva u Odesi. Iz samoga našega Primorja u najposlednje ovo vrieme primljeno ih tamo 10. s mječ. plaćom od 90 fr. i hranom. U ovaj primjer ugledali se i drugi!

— U Petrogradu javilo se za izpit 130 djevojakah, od kojih je 69. dopuštenje dobilo slušati medicinu. Pokazaše osobito znanje.

— Po viestih nekih novinah traži Viktor Manojlo način, kako bi se sastao s papom. — Crv savjesti neda mu mira!

— Englezka kraljica i portugalski kralj izabrali su Tijera za obrambena sudca u višeljetnoj jur razmirici sbog nekih predjelah na obalah istočne Afrike. Radost Francezah, želećih priznanje evropsko, da jim je država velevlast, izvodi se ovdle. A mi želimo svaku sreću katoličkoj Francezkoj!

— Po „Sieclu“ vidio je Paul i Prošper noćju 5. na 6. Studen. s pariške zvjezdarne dvie nove planete jedanaajsto veličine.

— G. Miškatović veli: da mu nikad nije na um pala ludost da je jedini Rauch kadar mir u Hrvatsku uvesti; već obratno, kad bi Rauch što mog, da bi se nemir s nova u zemlji ubrložio. To je istina!

G A Z D A L U K.

Govedja kuga. Ova se bolest u obće pojavi najprvo na jeziku i na negah goveda, razpozna se pako, što tada bolna živina mućno jede, mnogo se slini, i naprave joj se na jeziku, na desnih i na ustnem nebu mihurići i rane. Drugda pako začne šepati, postane nemirna, nepodnosljiva, stana joj se noge dizati i tresti; opaziti će se mihurići i med parklji iliti pačenki. Kad god se ta bolest pokaže i na vjemenu živine, a osobito na bradavicah.

Neizrečeno se lahko i dosti na dugo po zraku ova bolest širi i raznosi, poradi toga svaki pojedini gospodar živine treba da ima navar, da od tudje bolne živine nedoleti odkud i na njegovu ta najnajetljivija bolest. A to bi se lahko dogodilo, ne samo ako se koja od bolnih živinah dotakne druge zdrave živine, nego takodjer ako i na blizu nje projde, ako se što siena, hrane, lajna, gnoja, il druge ma koje stvari. gdje je bolna živina stanovala, prenese il se dotakne zdrave živine; dapače i čovjek ju lahko na svojoj odieći od jedoga na drugi kraj prenese. Ali nisu samo goveda ona, koja dobe jedno od drugoga ovu bolest; poznato je, da se ona lahko primi i druge živine, a nekoji drže, da bi se kadgod mogla primiti i istoga čovjeka.

Što da rečemo o liečenju govedje kuge? Žalibože, ljudi većinom tvrde, da proti toj bolesti neima na svietu pravoga lieka, pa jedva se ta bolest na kojoj živini pokaže, da ju treba odmah i bez ikakva oklevanja iliti odvlačenja ubiti i zatrti, i ne samo nju, nego i sva ostala goveda, koja su s njom u vrieme obolenja bila, i jedan sami čas u istoj staji stanovala. Da treba, vele jošte, kako je u obće dužnost za kužnih bolestih, da se i u hljevu iliti staji sve i svaka stvar, dodar i zemlja, il ponovi, il skonča.

Sa svim tim najbolji način liečenja mogao bi biti ovaj: 1. za usta; skuba se mekinah (posijah) s malo meda i octa, pak se tom vodom izpiraju. 2. za noge; skuha se sljeza, i u tu se večkrat vodu postave moćiti, kao takodjer sljezenim melemom iliti flaštrom obavijaju. 3. za vjeme; uzme se žura iliti surotve od milieka i nešto ruzičnoga meda, pak se tim moći.

Staja u vrieme liečenja ima biti čista i razvetrena, stelja dobra, hranjenje travom bolje, nego li sienom, a voda mekinami namiešana.

Da se živina obćuva od ove bolesti, najbolje je gledati, da se nedruži s drugom živinom, zatim hranit ju valja malom hranom, nu sviežom iliti friškom, podati joj po koju pest soli i kadgod vode, mekinami posute. Naša Sloga.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik. Pešta 7. Pros. Vuna. Promet se pojavio, fina čojna vuna 147—148 fr. bačvan. jednostrizna 103—105 fr. sridnja čojna vuna 122—123 fr. Vlaška Erdelj. 73—74 fr. Srbs. cigaja 58—62 fr. — Svinji sjabane 25—26½ n. ugarski srbski izbirane 27—28½ n. za izvoz 28—28½ n. — Mast. Varoška bez suda 31¾—32 fr. sa sudom 33 fr. — Slanina sjab. 28—29 fr. varoš. 32½—33 fr. dimlj. 34—35 fr. — Šljive bosan. u sudu 11¾—12 fr. u žaku 11¼ fr. srbs. u sudu 11¼—11¾ fr. u žaku 10¼—10½ fr. — Pekmez, 11½—12 fr. — Orasi 12½—13 fr. — Med 20¼—20½ fr. — Vosak. romanski 86—87 fr. 92 fr. — Kože banat. i vlaške 125—130 fr. teže 145—155 fr. 102 kom. — Šišarice prima 12—13 fr. stare 15½ fr. sekunda 11½—12 fr. treće 7—8 fr.

CINA RANE. Pešta, 4. Prosinca. Čisto žito Banatsko, 81 fn. 6 fr. 35—45 n. 87 fn. 7 fr. 15—20 n. Tisansko 81 fn. 6 fr. 40—45 n. 87 fn. 7 fr. 20—25 n. Pešta-budim. 81 fn. 6 fr. 35—40 n. 87 fn. 7 fr. 15—20 n. Stolno-biogr. 81 fn. 6 fr. 40—45 n. 87 fn. 7 fr. 20—25 nov. Bačkog nema. — Raž 78—80 fn. 3 fr. 80—90 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 25—40 nov. — Zob 45—48 fn. 1 fr. 55—65 nov. — Proja 82 fn. 3 fr. 15—35 nov. car. maž.

Novac. Cars. dukat 5 fr. 10—12 n. Austr. Ugars. 8 fr. 68—70 n. Srebro na stotinu 8 fr. 50 nov.

Visina vode dunavske.

Pešta 7-og Studen.: 5' 10" nad 0. opada.

Požun 7-og Studen.: 5' 0" nad 0. „

Vrieme kišovito.